

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMO NR. XI-242 53 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-1507 (toliau - Projektas)

(TAP-22-1327(2); TAIS Nr.: 22-8460(3))

2022-11-04 Nr. NV-3117

Vilnius

Projekto rengėjas - Švietimo, mokslo ir sporto ministerija (toliau – ŠMSM).

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą Seimo nario Domo Griškevičiaus pateiktam Mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSĮ) Nr. XI-242 53 str. pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIVP-1507 (toliau – MSĮ projektas), kuriuo siūloma nustatyti, kad studentų praktika, kuri privalomai atliekama valstybės ir savivaldybių įmonėse, įstaigose, organizacijose, taip pat kitose viešąsias paslaugas teikiančiose įmonėse, įstaigose ir organizacijose, būtų atlyginama Vyriausybės nustatyta tvarka ir jos nustatytais tarifais, o visose privačiose įmonėse, įstaigose ir organizacijose studentų praktika galėtų būti atlyginama Vyriausybės nustatyta tvarka ir jos nustatytais tarifais. Siūloma, kad nuostatos įsigaliotų nuo 2023 m. liepos 1 d.

Dabartinė situacija. Šiuo metu MSĮ nustatyta, kad pagal studijų programą numatyta studentų praktikai atlikti įmonė, įstaiga ar organizacija, kurioje studentas atlieka praktiką, ir studentas bei aukštoji mokykla, kurioje jis studijuoja, sudaro praktinio mokymo sutartį. Pavyzdinę sutarties formą tvirtina švietimo, mokslo ir sporto ministras. Už studentų praktikos organizavimą atsakinga aukštoji mokykla. MSĮ ir kituose teisės aktuose nėra įtvirtinta nuostatų, kad studentų praktikos būtų atlyginamos.

Pagal Seimo nario MSĮ projekto aiškinamajame rašte pateiktą informaciją studentų praktiką atliko: *Vilniaus universitete*: 2017-2018 m. m. – 4151, 2018-2019 m. m. – 4306, 2019-2020 m. m. - 4537 studentai; *Vilniaus Gedimino Technikos Universitete*: 2017 - 2018 m. m. – 1252, 2018 – 2019 m. m. – 2567; 2019 – 2020 m. m. – 1953 studentai; *Kauno Technologijos Universitete*: 2017 - 2018 m. m. – 1567, 2018 – 2019 m. m. – 1568, 2019 – 2020 m. m. – 1374 studentai; *Lietuvos Sveikatos Mokslų Universitete*: 2017 - 2018 m. m. – 2741; 2018 – 2019 m. m. – 3066, 2019 – 2020 m. m. – 3147 studentų.

Projekto esmė. *Nepritarti MSĮ projektui dėl šių priežasčių:*

- Studentai praktiką atlieka pagal praktinio mokymo sutartis, sudarytas tarp įmonės, įstaigos, organizacijos ir studento bei aukštosios mokyklos. Pažymėtina, kad studentai praktiką atlieka pagal studijų programas, kurioms įgyvendinti, vadovaujantis MSĮ, numatomi visi reikalingi ištekliai, įskaitant ir finansinius.
- Studentų praktika yra studijų programos dalis, todėl negali būti prilyginama darbo santykiams, kai už darbą apmokama Darbo kodekso ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka. Studentai, atliekantys praktiką, negali būti prilyginami atitinkamose darbo vietose dirbantiems asmenims, nes neturi visų reikiamų kompetencijų, žinių, įgūdžių ir gebėjimų konkrečiai pareigybei nustatytoms funkcijoms atlikti. Studentų praktikos paskirtis nėra teikti pridėtinės vertės turinčias funkcijas konkrečiai pareigybei, bet sudaryti sąlygas studentui įgyti praktinių įgūdžių su jo studijų programa susijusioms galimo darbo funkcijoms bei įgyti pirminės darbo patirties.
- Priėmus MSĮ projektą, galėtų susidaryti situacija, kai valstybės ir savivaldybių įmonės, įstaigos, organizacijos, taip pat kitos viešąsias paslaugas teikiančios įmonės, įstaigos ir organizacijos ims vengti priimti studentus į praktiką dėl imperatyvaus reikalavimo, kad visais atvejais ši praktika būtų apmokama, nes atsirastų papildomų lėšų poreikis praktiką atliksiančio studento darbo vietai parengti bei praktikos vadovo darbui apmokėti. Galėtų sukurti precedentą ir kitų švietimo įstaigų, pvz., profesinio mokymo, mokiniams reikalauti praktikos apmokėjimo.
- Šiuo metu studentas turi galimybę būti įdarbintas pagal darbo sutartį ir už darbą gauti atlygį Darbo kodekso ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka, o aukštoji mokykla studento įgytą patirtį

gali įskaityti kaip atliktą praktiką, suteikusią studentui galimybę papildyti teorinį mokymąsi su karjera susijusia patirtimi.

Atitiktis Vyriausybės programai. Tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Derinimas. Projektas suderintas su Aplinkos ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija (toliau – FM), Krašto apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM), Žemės ūkio ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM), Susisiekimo ministerija, Energetikos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Lietuvos kolegijų direktorių konferencija, Lietuvos universitetų rektorių konferencija, Vilniaus universiteto Studentų atstovybė, Valstybiniu studijų fondu. Į Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta. Į Lietuvos studentų sąjungos pastabas atsižvelgta iš dalies.

Projektas svarstytas 2022 m. rugpjūčio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime, po kurio ŠMSM, atsižvelgdama į išsakytas pastabas dėl studentų praktikos viešajame sektoriuje įteisinimo reglamentavimo, sprendžiant klausimą dėl jų darbo apmokėjimo sąlygų ir tvarkos, kartu su SADM, FM, VRM atstovais dar kartą aptarė šį klausimą. SADM laikosi nuomonės, kad studentų praktika negali būti prilyginama darbo santykiams, kai už darbą apmokama Darbo kodekso ir jį įgyvendinančių teisės aktų nustatyta tvarka. Studentai, atliekantys praktiką, negali būti prilyginami atitinkamose darbo vietose dirbantiems asmenims. FM nuomone, siekiant sužinoti papildomų lėšų poreikį, prireiktų aiškių ir pagrįstų skaičiavimų, o tokių pateikti nebūtų galima. VRM pasisakė, kad praktikų apmokėjimo klausimui įtraukti į Valstybės tarnybos įstatymo projektą prireiktų išsamaus šio instituto mechanizmo apsvarstymo ir suderinimo su suinteresuotomis institucijomis ir kt.

Projektas taip pat patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas ir pasiūlymus ir dar kartą aptartas 2022 m. spalio 25 d. tarpinstituciniame pasitarime (ŠMSM paprašyta papildyti teikimą; teikimas pateiktas). Teisės grupė patikslintam Projektui pastabų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome Projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aistė Zedelytė – Kaminskė

tel. +370 5 2098741, el.p. aiste.zedelyte@lr.lt